

יבמות ח

עניין: יבמה יבוא עליה ולקחה לו לאשה

התכלית של המצוה וגמרה תלויה רק⁴ בהביאה, וביאה גומרת ואין כסף ושטר גומרין בה (קידושין יד, א). וכן הוא בעל כרחה (יבמות ח, ב), דאם אינה רוצית, יבוא עליה בעל כרחה. ועל בעל כרחה דרשו ז"ל כפי שנתבאר ב(מלבי"ם ב) אילת השחר סימן תק"ל, דלא מצאנו בכל מקום שנזכר ביאה או קריבה לאשה שיהא נזכר מלת "על" רק מלת "אל", (בראשית כט, כג): "ויבא אליה", (דברים כב, יד): "ואקרב אליה". ולא שימוש מלת "על" אחר ביאה בשום מקום בתנ"ך, רק כאן גבי יבמה, שמורה בעל כרחה⁵. ובאורך נתבאר זה בקדושים (מלבי"ם) סימן קכב, יעויין שם דבר אמיתי⁶. וכן ביבמות ח, ב על כרחה מ"יבמה יבא עליה" נפקא ליה. וכיון שבא עליה נעשית לו כאשתו, ואף אם גרשה מחזירה⁷, ואיסור אשת אח כבר נפקע⁸. וכל זה עומק פשוטו של מקרא. כה, ה ויבמה.

הוא מיותר, שכבר ביאר הביאה והלקיחה. וגם הוא סותר מה שאמר קודם "ולקחה לו לאשה", כי יבמה הוא אחות אשתו¹, כמו שבכל הפרשה נקרא 'יבם' ו'יבמה', אף שחולצה. ואשת אחי בעלה נקראת 'יבמה', כמו (רות א, טו): "שובי אחרי יבמתך"². אבל משנשא אותה, שוב אינה יבמה אליו רק אשה.

דברים כה, ה

יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה: והיה הפכור ספורנו דברים כה

שיתקלקל ברעי או במים מרוב הכאב: (ה) ויבמה. יסיר אותה מהיות עוד יבמתו אבל תהיה כאשתו לכל דבר אפילו לגרשה כגט ולהחזירה: (ו) ולא ימחה שמו מישראל. שיהי' הולד נחשב

רבינו בחיי ויקרא יד, נד

"ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחותכם". ואחזה התורה הדרך הזה כי הזכירו תחלה צרעת הגופות ואחר כך צרעת הבגדים ואח"כ צרעת הבתים, לפי שהתורה כל דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, וכדי שלא יהא הסדור מסודר בפורענות הולך וגדל, וכמו שהיה הענין, אלא הולך ומתמעט כנתבאר לנו בסדר הפרשיות.

משך חכמה פרשת כי תצא

כה, ה יבמה יבא עליה.

הנה התורה תדבר תמיד על הצד המוסרי והדרך ארץ, ו"דרכיה דרכי נועם" (משלי ג, יז)¹. ומצד המוסרי והנימוסי שלא לקדש אשה בביאה, ורב מנגיד על זה (קידושין יב, ב). ואפילו ביבמה דלא מהני מאמר כלל – לשיטת הבבלי – מן התורה², והביאה צריך עדים³, בכל זאת דרך המוסרי שלא לבוא עליה תיכף, וכמו שאמר רב הונא (יבמות נב, א): מצות יבמה – מקדש ואח"כ בועל. וכן כתוב בתורה (כד, א): "כי יקח איש אשה ובעלה". וכאן כתוב: "יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה" – בתחילה הביאה ואחר זה הלקיחה, נגד הדרך ארץ! לכן פירשו ז"ל כי הכוונה שאין

